

Մր. Տանա ետրառուլըչտան պահա
էթտիլինտէ, իշպու խուսուստա Քի-
թտալը շէրիֆին պէյանաթը սահիհ-
վէ զայէթ հաքիմանէ պէյանաթ տըր
տէր: Մէրգոււմ զաթ « Թէքվին քիթա-
պընըն պիւրինճի պապընըն պէյանա-
թը իլէ իլմի թապագաթը արզըն հէ-
նի քէշֆէրի արասընտա օլ տէրէճճէ
միւթապագաթ վար տըր քի, չիւպ-
հէսիլ օլ քիթապ Ալլահըն իլհամի
իլէ հազըմըշ օլմալը տըր » տէր: Մր
Տանա քէշալիք, « Եիւղէրճէ սէնէլէ
էվլէլ տիւնեանըն ետրառուլըչը իւ-
ղէրինէ իւլումը հազըրէնին քէշֆի-
յաթընա պէօլէ տյնի իլէ միւթա-
պըդ պիւր քիթապ եազան ատէմին
իլհամը իլահի իլէ հազմըշ օլմամաթ
մուհալ դապիլինտէն տիւր » տէր: Իւ-
լումը թապիլիյէնին պու մէշուր մու-
ալլիմի, « Քիթապը շէրիֆին իւք սա-

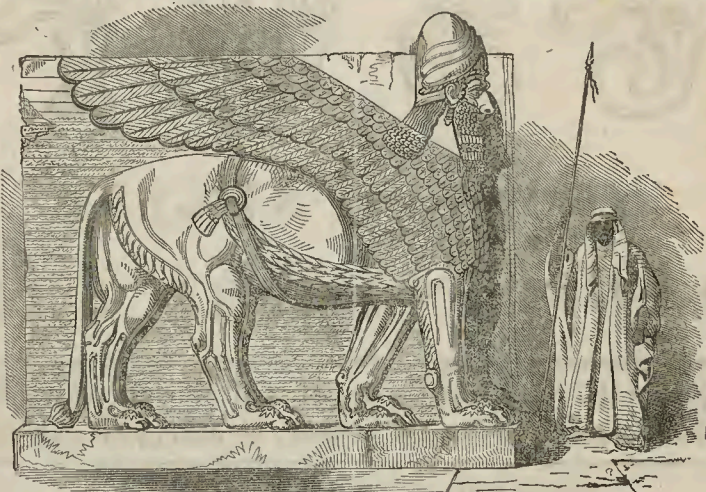
հիփոթեզի մասին Ալլահաման օլտուղու- նու խաղաթ էթմէյէ քեաֆի տիր» միւստիր սէօղլէրի իլէ պահսընա խիթամ վէրլը :

Իւրումը թաղիկէ մուսլիմէ- րինտէն կիւյո նամ մէշհուր Ֆրանս- արդ տախի տէր քի, «Թէքվին քիթաղընըն իւր պաղընըն Ալլահ- տան իշամ տըմարը օլան պիր զաթ մարիֆէթի իլէ եաղըմը օլ- մասը կնանըմաղ շէյ տիր, չիւնքի մեղքիւր պաղ իւրումը թաղիկէնին քէշֆիլյաթընա թէտածիւպէ շայան սուրէթտէ միւթապըղ տըր» :

Չէնա սէնէ էվլէլ Մը. Միւլէր նամ մէշհուր ինկիլդ ալիմ, «Շէհա- տէթը ահմար» իւնվանը իլէ նէշը էլլէալի քիթաղընա, Թէքվին քի- թաղընըն պիրինճի պաղընա միւն- տէրիճ օլան մուսթասար պէյանա- թըն իւր թաղադաթը արդըն քէշ- ֆիլյաթը ալիքիսինէ ածալպ սու- րէթտէ միւթապըղ օլտուղուհու կէօթէթմիլ տիր: Մը. Միւլէրին էֆ- քեարընճա, Մուսէն եարաաղըն իւ- ղէրինէ մալիւմաթընը Ալլահաման վա- հի իլէ ալաղ, վէ պատէհու օլ վա- հիտէ ֆիւրըն էնիւնտէ ալընա խըլ- դաթըն րէսիլին, միւֆրէտաթը իլէ վէ միւֆաասալէն ալիլ, անճաղ էն պաղըն ֆըղըրալընը մուսթասար սուրէթտէ նաղէ էթալի Մուսէն ա- լամաթը թաղիկէյի շիմալ ալէստէ- վիլէ հէր առէմին, իւլէմայի թաղիկ- յուսուսն պիլէ, թարիֆ էլլէալի սու- րէթտէ թարիֆ էտէր, Շիմալ հէման հէր քէն պիլիք քի կիւնէշ նէ տօղար նէ տէ պաթար, լարին պիլէ տօղար վէ պաթար կիլի կէօրիւնիւյիւն- տէն, էրպաղը իւր հէյէթ պիլէ կիւ- նէշտէն պահս էթալիքընտէ տօղ- մաղ վէ պաթմաղ քէշիմէլէրին զուլ- լանըրալ: Պուսուսն կիլի տալի Մուլ- սէն խըլդաթը կէօրալիւյի կիլի վաթի էթալի: Հէր առէմ, կէրէք ա- լիմ կէրէք ճահիլ, չիւպհէսիլ անճաղ պէօյլէ պիր վաթիլ աննայապիլիք իտի :

Քէփլէր նամ մէշհուր էհիլ իւրի հէյէթ տէր, «Պիլ, էրպաղը իւրի հէյէթ պիլէ, կիւնէշ վէ այ տօղար վէ պաթար տէրիլ: Պուսուս տէմէք- լէ ալիլէ կիւնէշ վէ այ պիլէ էօյլէ կէօրիւնիւյիլ տէմէք իսթէրիլ: Պէօյլէ օլտուղու հալտէ, Քիթաղը մուգատտէսի եաղընըն ալէյհինտէ, Նիլիւն ալամաթը թաղիկէյի աղը օլտուղու կիլի թարիֆ էթմէյիլ տէ էհալլինին պիլստէվիլէ սէօյլէտիլ իւղըն թարիֆ էտէրէր տէյիլ իթի- լաղ էթմէյէ նէ հաղըրմը վար: Էյէր Քիթաղը մուգատտէսի եաղըն- լար պու ուսուլի թուլմուշ օլմասա իտի, եաղըրըրըն շէյլէր փէք չօ- ղուսա դարանըղ վէ աննայըմաղ կէօրիւնմէյէճէք մի իտի» :

Թէքվին իւլ մալիւլդաթ քիթա- պընըն պիրինճի պաղընա վէրլէն պու սօն թէֆսիւրտէն ալիլէր պիր պէնտտէ տալի պահս օլտուսաղ- տըր :

ՆԻՆՈՒԷ ՇԵՀՐԻՆԻ ՎԵՐԱԵԼԵԳԻՆՏԷ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ ԳԱՆԱՏԼԵ ՎԷ ԻՆՍԱՆ ՊԱՇԼԵ ՊԻՐ ՊՈՒՂԱ

ՆԻՆՈՒԷ ՇԵՀՐԻ

Նինուէ շէհրի էպրի Սուրը մէմա- լիքինին վալիթաթը իտի: Պու իսմ Նինի նամ Սուրը իւհանըն իսմին- տէն ալընմը տըր տէյիլ զանն օլտ- ուր: Լաքին Սուրիլէրին էպրի լէվ- հալարընա պուլընա զայալարա նաղարէն Նինուէ Բէլին շէհրի տալի թէմիլէ օլտուր իտի:

Շէհրի մեղալըն Տիգրիս նէհրինին շարդ գըրըսընա եալըմը օլտու, շիմալիք Մուսուլուն սայքի թա գար- շըսընա տիւշէր իտի: Նինուէ Էլք տէֆա օլտարդ Ահա էլ ալիլդաթ Թէքվին իւլ մալիւլդաթ քիթաղը- նըն Ժ. պաղընըն Ալլահին պէթինտէ ղիքը օլտուհու տուր: Քիթաղը մեղ- պուլըն գալիլինճէ Նինուէ Նեքուլ- թուսն ինչա էլլէալիլ տէօրթ շէհրի- րին պիլի իտի: պու սէպէպտէն Շէ- հուալէր Սուրը ալիլընը «Նեք- րուլթ ալիլը» տալի թէմիլէ է- տէրլէր իտի:

Թէքվին քիթաղընա ղիքը օլտու- տուղու վաղըթտան 1500 սէնէ սօնի- րայտտէք Նինուէ շէհրի Քիթաղը շէ- րիֆին հիւ պիր մահալինտէ ղիքը օ- լտուհուսընա տըր: Թարիլի մեղալը- տէ, եանի պէնի պէշէրին եէր իւ- ղէրինտէ իւր տէֆա տաղըրըն վա- ղըթտան 1500 սէնէ սօնիւր, Նին- ուէ պիլիլ շարդա հիւքմ էթ- մէքտէ օլտու, գուլիլէթ վէ ճէսա- մէթ վէ շէօհրէթ ճիհէթիլէ էն ու- լա շէհր օլմուշ իտի: Պու շէհրին ճէսամէթ ու շէրէֆինին րիվայէթ- լէրի եալընը Սրաղ միւլէրիլէ- րինտէ տէյիլ, Եուսան վէ Բօմալ միւ- էլիլիլէրէ տալի մալիւմ իտի: Լա- քին շայանը իթիմաա վէ իթիպար թէվարիլի եաղընաղա պաղընաղը ղէմանտան էվլէլ Նինուէ քիւլլէն իտարաղ օլմուշ իտիլինտէն, մեղքիւր րիվայէթընին քեաֆիֆէսինի շայանը իթիպար սայքը գաղալ էտէմէյիլ: Սիլիլալը Տիգրիս նամ էպրի Եուսան միւլէրիլին սէօղլէն նաղարէն, Նինուէ տէօրթ քէօշ շէքլինտէ շիմալիք ինկիլ միլի հիսաղը իլէ 60 միլ գատար վար իտի: Շէհրին գալէ տիվարը 100 այաղ էիւքտէք, 50 ա- յաղ գատար տալի կէնիլ օլտու- ղընտան, ալիլըն իսթիլինտէ իւշ արապա եան պէ եան կիտէպիլը ի- տի: Միւլէլիլի մեղալըն գալիլին- ճէ մեղքիւր գալէ ալիլընա պէ- հէրի 200 էր այաղ էիւքտէք օլան գալէլէր իլէ իսթիլիլէր մէրլմիլ իտի:

Իսթրալիլ նամ տիկէր պիր էպրի Եուսան միւլէրիլին սէօղլէն նա- ղարէն, Նինուէ շէհրի էթրաֆը 385 Եուսան միլինտէն իպարէթ օլան Պաղլիլ շէհրինտէն պէօյլէր իտի: Պու միւլէրիլին Նինուէ հաղըն- տա սէօյլէտիլէրին Յօլման փէյ- ղամպէրին քիթաղընա շէհրի մեղ-

պուր հաղընտա սէօյլէրիլէն շէյ- լէրէ միւթապըղ օլմուր տիգրաթա շայան տըր: Տէրունի շէհրաէ չօգ հայալանաթ, շարիլէր, պաղէլէր վէ օրմանըր վար իտի: Նինուէ «պա- ղիլիկանըրըն կէօյիլն երաղըրա- ղընտան չօգ էթալի: պէյլէր շէքի- կէ կիլիլ, վէ սէրաալըրըն շէքիլէ- լէր սիւրիւսիւ կիլիլ» իտիլէր: Էհա- լիսի տալի ղէնիլին, ճէնքճի վէ պա- ղը իստուղարտա մէտէնիլէթ ճէ տալի չօգ իլէրի կիթմիլ իտի: Լա- քին սէքիլէթին քէսրէթի, սաիր չօգ շէհրէր կիլի Նինուէ շէհրին տա- լի սէֆահաթա միւլիլէլա էթալի: Նինուէ օլ տէրէճէ ֆէսաաա կիլիլի- թար օլտու քի, Ալլահ թարիլիլ ի- սաաան թաղըրիլէն 800 սէնէ էվլէլ Յօլման փէյլամպէրի Նինուէ էհա- լիլինտէ անգարիլ տիւշար օլտաղ- լարը ալիլէթի պիլիլիլէլէ կէօնտէ- րալ: Նինուէ էհալիսի Յօլմանըն վա- ղը իւղէրինէ թէվպէ վէ իսթիլիլ քիթաղըն օլտուղըրընա շէհրին իս- րաղը թէէլիլը գըլընտը: Թարիլի իսաաան 750 սէնէ գատար սօնիլրա Մէտիլէր, Թարիլի մեղալընտան 150 սէնէ գատար սօնիլրա տալի Մէտիլէր հիւքմաղըր իսաղար վէ Պաղլիլի- լէր հիւքմաղըր Նաղալիլիլ Նինուէ Նինուէյի ղապթ էթալիլէր: Նաւուս (Պաղ Ա-Գ) վէ Սօփօնի (Բ. 13) նաման փէյլամպէրիլ Նինուէյիլ իտարաղ հաղընտա իրաա էթալիլէր պէյա- նաթ այնի իլէ վուղու պուլտուր: Շէհր իտարաղ օլտու, պիլիլաղը եէր իլէ եէքսան օլտուր, էհալիսինտէն տալի քիմի տաղըրը, քիմի էսիր ալիլալի: Նինուէ պու իտարաղիլէթ- տէն արթըղ պաղ գաղըրմաղըր, տաղ սանը թէվարիլիլա սայքի պիլի- պիլիլին նաղէտիլ օլտու: Փարսի- լէրտէն գալընա լէվիլաղա Նինուէ- նիլ ղիքիլ եօգ տուր: Հէրօտթ նամ էպրի Եուսան միւլէրիլին Նինուէ հաղընտա Տիգրիս ղըմաղըն սահի- լինտէ իտի ալիլա ղիքը էտէր, լարին միւլէրիլին մեղալըն շէհրի մեղքիւ- րուն իտարաղիլէթինտէն հէնուլ 200 սէնէ կէպէպտէն շէհրին վիլանէլէրին էհաղըն կէպիլ Պաղլիլիլ կիթալի իտէ տէ, օլ ճիլարըն էպրի թէվարիլիլ իւ- ղէրինէ եաղըրը քիթաղաա Նինուէ- նիլ վիլանէլէրին պիլէ անմաղ: Թա- րիլիլ իսաաան 401 սէնէ էվլէլ ելինէ շէհրի մեղալըն վիլանէլէրի գուր- պիլինտէ օրտու գուրմուշ օլան Եուսան միւլէրիլին վէ սէրաալէրի Քսէնօֆօն Նինուէյիլ իտիլին ուսուլմուշ կէօ- րիլիլէր, չիւնքի շէհրին վիլանէլէրի- նէ միւլէլէլիլ պաղը իստուղարը ղիքը էտէր իտէ տէ, օլ վիլանէլէրէ պաղա իտիլէրիլ Պէօյլէճէ մեղքիւր վիլիլիլէրէթ միւլէլիլիլէր Նաւուս վէ Սօփօնի փէյլամպէրիլ պէյանա- թընըն հարֆ պէ հարֆ իճրա օլտու- տուղուհու թաաալիլ էտէրլէր: Իլլթ Սօփօնիլանըն սէօղլէրիլ: «Էյիլէնէն

շէհր պու տուր, քի էմիլիլէթ իւղըն տալիլ իտի, քի գաղալիլա Պէն իմ, վէ պէնտէն ղայրի եօգ տուր տէտիլ: Նիճէ վիլանէ, ճանաղըրա եաթաղը օլ- տու: օնտան հէր կէպէն ղայր չաղալ էլիլիլ սաղալաճաղ» (Սօփօն. Բ. 15):

ԼՅԻ ՊԻՐ ՎԱԽՁԻՆ ՊԻՐ ԲԻԼԻՍԷՏԷ ԳԱԼՄԱՍԸՆԸ ՖԱՍԷՍԻ ՆԷՑ ՏԻՐ

Էյի պիր վալիլ տէմէլէ Ինճիլին խըղ- մէթիլտէ նէֆսինի ինքեար էտէն, խայր- իսա, տինտար վէ Ալլահնէ հիւ քիլիլիլին իլլէթիլին արթմաղըն արալան թէրալիլ- լի պիր քիլիլ տէմէլէ իսթէրիլ: Պու մի- սիլիլ պիր վալիլ նէրէտէ վէ հէր հանիլը մահալտէ օլտուսա օլտու, կիւն պէ կիւն պաղաղարա ֆալիտ վէ էյիլէ էթմէքտէ իլլէրի կիլիլ իտէ տէ, պիր մահալտէ տալի- մա գաղաճաղ օլտուսա տահա չօգ ֆալի- տէսի օլտաղ տըր: Պէօյլէ պիր վալիլին տալիմա պիր մահալտէ գաղմասըն ֆալի- տէլէրինտէն պիր գաղըն պուրաաա գիքը էտէլիմ:

1. Արէլիլին լապիլիլը քահա էյի անա- յալիլէր: Տօթլարըմըն թաղիլաթընը պի- լիլիլ, ֆաղաթ ֆալիլիլաղ իսաղընըն թաղիլաթընը տօթլարըմըն թաղիլա- թընտան տահա էյի պիլիլիլ, Հէր հանիլը առէմ իլէ իւնվիլէթ վէ ալաղաղը չօգ վէ սըղը իտէ, օնտան թաղիլաթը հաղընտա ղիլատէ մալիլաթ քէսալ էտէպիլիլիլ: Պէօյլէ տալի պիր վալիլ տալիմա իւնվիլէթ վէ ալաղա էթմիլ քիլիլիլին հէր ալվա- լինէ պիլատէ վաղըն օլտու, վէ ճէմաա- թըն մէյանէսինտէ պուլընտան ֆէսաաա- թըն տէֆի շարէսինէ պաղար: Լաքին պիր աղ շարաաա պիր աղ տալիլ պուրաաա իւ- լէյէն վալիլ քիլիլիլին ալվալընտան պի- իսաղըր օլտարաղ քիլիլիլին լալըղը վէճ իւղըն իտարէ էտէմէլ:

2. Պէր էլիլիլէր քէֆալ էպրի քահա էյի էլիլիլէր էպրի էպրի էպրի էպրի: Պիր տին- տար վալիլ պիլիլիլին տիլիլիլին իտարըն արար իտէ տէ, տահա ղիլատէ քէնտիլին վալիլ թալիլ օլտուսա քիլիլիլին մա- մուր օլմասը իլիլն շալընը: Պիր պաղէ- պանըն քէնտիլ էլիլ իլէ տիքալիլ ֆիտան- լարըն պէօյլիլալ մէյվիլտար օլմասընա ղիլատէ արաղա էտէրէք շալընը կիլիլ, տալիմա պիր քիլիլիլալ շալընա պիր վալիլ տալիլ քէնտիլ քիլիլիլին աղըլ մէյվիլիլ- լէ, եանի տինտարըղա վէ ֆալիլիլիլ- միւլէլէյէն օլմասընա տահա ղիլատէ ար- ղու իլէ շալընը:

3. Պէր էլիլիլէր քէֆալ էպրի քահա էյի Ալլահնէ էլիլիլիլէր էլիլիլէր: Մէճաղու- րիլիլ տալիլ իլլէրի կէօթիլիլիլ: Պիր թալիլալ տէրիլին մէղալ օլմաղա իս- ճաաաաա վէ սալիլիլտէն մէճաղ օլ- մաղա, օնտան ղայրէթի կիւնտէն կիւնէ արթմաղա էէրտէ էպիլիլ: Պուսուսն կի- պիլ տալիլ տուրաղը պիր վալիլ չօգ մէշգ ու թալիլ էթմէյէ էաճէթ կէօրմէլ, չիւն- քի մէճաղըլէթիլ եօգ տուր: Էյէր պիր միւստէթ պիր մահալէ կիլիլ, օրաաա ղըրը եալիլա էլիլ վաղ հաղըրալը իտէ, պաղաա պիր մահալէ կիթալիլտէ տալի էվլէլա հաղըրալը օլտուղու վաղըրը թէքրալաղա պաղար: Պու սէպէպտէն տիր քի պաղէն ճէմաաթ իլիլիլիլ պիր վաղ եալիլա թէֆսիլիլ իլիլինտէ տէֆա տիլիլիլիլտէ չօպա իւղէրինտէն հիւսա- նիլ թէվէճիլիլիլ սէլալ իլէ օնտան աղլինէ գարար վէրիլ:

ՍՏԵՓԱՆ Հ. ԱՍՏՈՒՐԵԱՆ
Ատանա, յունւ. 2, 1877

ՄՈՒՆՃՈՒՍՈՒՆՍՈՒ ՓՐՈԹԷՍՏԱՆԹ ԲԻԼԻՍԷՏԷՆԻՆ ԱՆՎԱԼԻ ՀԱՋՐԻՍԻ

Մէղքիլ քիլիլիլին պիր գաղ սէնէտէն պէրու հաղ պիլիլիլտէ թաղաղու Մէր- քէլի իթիլիլաաա պուլընտան գարաաա- լարըմընտան էքսէրիլիլին մալիլիլ տիր:

